COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.7.2020
COM(2020) 278 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

referitor la „angajamentele privind asigurarea încrederii în statistici” asumate de statele membre în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009

1. INTRODUCERE

1.1. Regulamentul (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene

Prezentul raport este cel de-al doilea elaborat în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene[1] și, în special, articolul 11 alineatul (4) care stabilește că:

„Respectivele angajamente ale statelor membre sunt monitorizate periodic de către Comisie pe baza rapoartelor anuale trimise de statele membre și sunt actualizate atunci când este necesar.

...

Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport cu privire la angajamentele publicate și, după caz, rapoarte privind progresele înregistrate, până la 9 iunie 2018 și ulterior o dată la doi ani."

Primul raport a fost publicat în 2018[2].

1.2. Angajamentul privind asigurarea încrederii în statistici

Conceptul de angajament privind asigurarea încrederii în statistici („angajament") a apărut cu scopul de a îmbunătăți cadrul de gestionare a calității statisticilor. Prima dată a fost descris într-o comunicare a Comisiei din anul 2011[3]. Ideea era de a implica guvernele naționale în asumarea responsabilității pentru nivelul de respectare de către o țară a Codului de bune practici al statisticilor europene[4].

Codul de bune practici al statisticilor europene stabilește standardul de dezvoltare, elaborare și difuzare a statisticilor europene. Se bazează pe 16 principii care oferă îndrumare pentru mediul instituțional, procesele statistice și rezultate. Scopul este de a asigura faptul că statisticile realizate în cadrul Sistemului Statistic European nu sunt doar relevante, oportune și exacte, ci și că respectă principiile independenței profesionale, imparțialității și obiectivității. Angajamentele stabilesc o legătură între Codul de bune practici al statisticilor europene și guvernele statelor membre, care anterior lipsea.

Conform articolului 11 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 223/2009, angajamentele sunt instrumente care „vizează, în continuare, asigurarea încrederii publice în statisticile europene și realizarea de progrese în punerea în aplicare a principiilor statistice cuprinse în Codul de bune practici" și care urmează să fie stabilite atât de statele membre, cât și de Comisie.

---

1 Regulamentul (CE) nr. 223/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene (JO L 87, 31.3.2009, p. 164).

2 COM(2018) 516 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1574866259293&uri=CELEX:52018DC0516.

3 COM(2011) 211.

4 http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5922385/10425-RO-RO.PDF

În considerentul 17 din Regulamentul (UE) 2015/759[5] de modificare se afirmă, de asemenea, că angajamentele „ar trebui să conțină angajamente specifice ale guvernului statului membru respectiv privind îmbunătățirea sau menținerea condițiilor pentru punerea în aplicare a Codului de bune practici”.

2. PREZENTAREA GENERALĂ A ANGAJAMENTELOR PRIVIND ASIGURAREA ÎNCREDERII ȘI RAPOARTELE STATELOR MEMBRE

2.1. Dispoziții generale

Conform articolului 11 din Regulamentul (CE) nr. 223/2009, statele membre trebuie să stabilească și să publice un angajament privind asigurarea încrederii în statistici sau cel puțin să transmită Comisiei și să publice un raport privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a Codului de bune practici și eforturile depuse pentru stabilirea unui angajament. Comisia monitorizează periodic angajamentele, pe baza rapoartelor anuale transmise de statele membre.

Conform aceluiași articol, înainte de stabilirea unui angajament, statele membre înaintează Comisiei și fac public un raport privind progresele înregistrate în punerea în aplicare a Codului de bune practici sau, după caz, privind eforturile depuse pentru stabilirea unui angajament. Rapoartele privind progresul trebuie actualizate o dată la doi ani.

Ca și în cazul raportului Comisiei din 2018 în temeiul articolului 11 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 223/2009, majoritatea statelor membre au prezentat, în paralel cu rapoartele lor cu privire la punerea în aplicare a acțiunilor de îmbunătățire rezultate în urma celei de-a doua runde de evaluări *inter pares*, în temeiul cărora statele membre raportează Comisiei (Eurostat) în luna ianuarie a fiecărui an cu privire la orice măsuri pe care le-au adoptat pentru a monitoriza procesul de evaluare inter pares.

Pentru a servi drept raport privind progresele înregistrate în ceea ce privește angajamentul, statul membru trebuie să publice partea relevantă a raportului privind evaluarea *inter pares* care reprezintă raportul privind angajamentul.

2.2. Forma angajamentului

Regulamentul (CE) nr. 223/2009 nu cuprinde norme cu privire la forma angajamentului, dar trebuie atins obiectivul de consolidare a încrederii publicului printr-un angajament al guvernului de a asigura condițiile necesare pentru statistici de înaltă calitate.

Așa cum a fost stabilit deja în raportul din 2018 în temeiul articolului 11 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 223/2009, majoritatea statelor membre consideră că anumite părți din legislația națională constituie angajamentul. Această situație a fost confirmată.

Grupul de state membre care au stabilit angajamente „de sine stătătoare” a crescut ușor, dar rămâne mai mic. În continuare se prezintă o imagine de ansamblu asupra evoluțiilor semnificative raportate recent cu privire la ambele grupuri de state membre:

2.2.1. Legile naționale care constituie angajamentul

Acele state membre care consideră că angajamentul este constituit de legislația națională au făcut referire la dispozițiile legale relevante pentru îmbunătățirea sau menținerea condițiilor

[5] Regulamentul (UE) 2015/759 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2015 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene (JO L 123, 19.5.2015, p. 90).

de punere în aplicare a Codului de bune practici și au prezentat rapoarte referitoare la evoluțiile relevante. Pentru perioada de observație 2018-2019, cele mai semnificative sau tipice evoluții raportate de acest grup de state membre au fost următoarele:

Bulgaria: Institutul Național de Statistică din Bulgaria a reușit să îmbunătățească în ansamblu sistemul de management al calității, atât pe plan intern, cât și în sistemul național, per total, în ceea ce privește cooperarea cu alte autorități naționale (AN), elaborând statistici oficiale. De exemplu, a stabilit linii directoare comune privind difuzarea. În ceea ce privește rolul său de coordonare, institutului național de statistică i s-au conferit competențe de coordonare mai puternice în întregul sistem statistic național.

În ceea ce privește angajamentul „de sine stătător" privind asigurarea încrederii în statistici, Institutul Național de Statistică a finalizat proiectul și l-a trimis guvernului. Guvernul urmează să înceapă discuții cu privire la adoptarea sa.

Croația: Procedura de adoptare a noii legi privind statisticile oficiale de către guvernul și parlamentul croat este în stadiul final.

Noua lege recunoaște în mod clar faptul că statisticile oficiale sunt dezvoltate, elaborate și difuzate în conformitate cu principiile stabilite în Regulamentul (CE) nr. 223/2009, asigurând astfel stabilirea completă a angajamentului privind asigurarea încrederii în statistici, oferind institutului național de statistică, Biroul Croat de Statistică, independența profesională și sprijinul necesar pentru menținerea și îmbunătățirea condițiilor pentru punerea în aplicare a Codului de bune practici al statisticilor europene.

Danemarca: La 1 iulie 2018, a intrat în vigoare o lege revizuită privind statisticile oficiale și institutul național de statistică, *Statistics Denmark* (institutul danez de statistică). Aceasta include dispoziții specifice privind statutul statisticianului național, independența statistică și rolul de coordonare al institutului *Statistics Denmark* cu privire la statisticile oficiale.

Dispozițiile includ o procedură clară de punere în aplicare a Codului de bune practici al statisticilor europene în sistemul de statistici oficiale. Statisticianul național a pregătit un set de linii directoare de calitate bazate pe Codul de bune practici pe care trebuie să le respecte toate statisticile oficiale.

Respectarea acestor linii directoare este monitorizată de către *Statistics Denmark* prin autoevaluări anuale efectuate de către autoritățile naționale și vizite periodice de evaluare inter pares efectuate de către *Statistics Denmark*. Pe baza acestei monitorizări, statisticianul național întocmește în fiecare an și prezintă guvernului un raport privind respectarea liniilor directoare.

Franța: Competențele „Autorității Oficiale de Statistică" (ASP), organism de supraveghere înființat în anul 2009 pentru a garanta respectarea principiului independenței profesionale în dezvoltarea, elaborarea și difuzarea statisticilor oficiale, au fost clarificate după cum urmează[6]:

Rolul ASP în respectarea Codului de bune practici al statisticilor europene este enunțat mai clar și se trasează o linie clară pentru a separa difuzarea statisticilor de orice comunicare ministerială. În plus, ASP va emite aviz cu privire la competența profesională în domeniul statisticilor către comisia de audieri atunci când este numit în funcție personalul de conducere

[6] Decretul nr. 2018-800 din 20 septembrie 2018, de modificare a Decretului nr. 2009-250 din 3 martie 2009 referitor la Autoritate.

de nivel superior al serviciului de statistică din Franța. Acest aspect consolidează competența ASP de a asigura respectarea principiului independenței profesionale în întregul serviciu de statistică oficial francez.

Italia: Recent, s-a pus accentul pe măsuri pentru îmbunătățirea respectării principiului calității. Începând din anul 2018, biroul național de statistică, *Istat*, desfășoară un program de evaluare a calității prin efectuarea de audituri la autorități naționale pentru a evalua procesele lor statistice. În plus, un program de instruire îmbunătățește abilitățile de management al calității al autorităților naționale.

În anul 2019, s-a organizat o convenție corporativă cu toți angajații *Istat* de la toate nivelurile, de la nivelul conducerii superioare până la nivelul personalului tehnic, cu scopul de a împărtăși noua structură organizațională, strategiile, provocările și oportunitățile cu privire la angajamentul privind calitatea.

Eforturile de a stabili un angajament „de sine stătător" privind asigurarea încrederii continuă. Un angajament specific va fi din nou prezentat pentru includerea în programul statistic național de trei ani pentru perioada 2020-2022, care trebuie adoptat de Consiliul de Miniștri la propunerea președintelui Consiliului și adoptat printr-un decret al Președintelui Republicii.

Polonia: Legea din 29 iunie 1995 privind statisticile publice[7] a fost declarată oficial Angajamentul Poloniei privind asigurarea încrederii în statistici. Această lege este cea mai importantă lege poloneză care reglementează funcționarea statisticilor oficiale într-un mod cuprinzător; legea garantează că persoanele care întocmesc statisticile au independență deplină față de influențele politice, asigurând astfel calitatea înaltă a datelor statistice generate.

Legea conține obligația administrației publice poloneze de a acționa în conformitate cu dispozițiile legilor Uniunii la care se referă direct. Astfel, intenția este de a atrage încrederea publicului în statisticile elaborate în țară, inclusiv statisticile referitoare la nevoile europene.

În plus, legea conține o obligație directă ca statisticile oficiale poloneze să fie elaborate în conformitate cu normele Codului de bune practici al statisticilor europene, garantând astfel cel mai înalt nivel al calității datelor.

Spania: Începând cu anul 2016, angajamentul privind asigurarea încrederii a fost inclus într-un articol specific al fiecărui program anual din cadrul planului statistic național pentru perioada 2017-2020. În plus, în 2018, a fost creată o secțiune specifică pentru a aborda acest subiect pe pagina de internet a institutului național de statistică. Această secțiune include un rezumat al angajamentului pentru cetățeni, cu legături către toate programele anuale.

Alte țări consideră că angajamentul este constituit de legislația națională, dar nu sunt menționate în lista de mai sus, din cauza evoluțiilor mai puțin semnificative din ultimii doi ani. Țările în cauză sunt: **Germania, Estonia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Ungaria, Țările de Jos, Austria, Portugalia, Slovacia, Finlanda** și **Regatul Unit**.

2.2.2. Angajamente „de sine stătătoare" privind asigurarea încrederii

Angajamentele „de sine stătătoare" au forme diferite, fiecare reflectând caracteristicile specifice ale sistemului statistic național în cauză.

---

[7] Document disponibil la adresa: https://bip.stat.gov.pl/en/law/law-on-public-statistics/ sau http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=wdu19950880439 sau http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19950880439/U/D19950439Lj.pdf.

Primul raport privind angajamentele din 2018 prezenta (în ordine cronologică) următoarele angajamente „de sine stătătoare” ale statelor membre:

Grecia: Angajamentul Greciei privind asigurarea încrederii în statistici[8] a fost semnat la 29 februarie 2012 de către prim-ministrul Greciei și de către membrul Comisiei Europene responsabil pentru impozitare și uniune vamală, audit și antifraudă.

Suedia: Angajamentul privind asigurarea încrederii în statistici[9] a fost prezentat în Legea privind bugetul pentru anul 2017 a guvernului Suediei. Ulterior, acesta a fost publicat, de asemenea, pe site-ul institutului de statistică al Suediei.

Slovenia: Guvernul Sloveniei a adoptat angajamentul privind asigurarea încrederii în statistici[10] la 5 ianuarie 2017. Acesta a fost publicat ulterior, împreună cu rezumatul corespunzător pentru publicul larg, pe site-ul institutului de statistică al Sloveniei.

Irlanda: Angajamentul Irlandei privind asigurarea încrederii în statistici[11] a fost adoptat de guvernul Irlandei la 30 mai 2017 și, ulterior, a fost publicat pe site-ul institutului irlandez de statistică.

Belgia: La 31 mai 2017, angajamentul Belgiei privind asigurarea încrederii[12] a fost aprobat de comitetul consultativ în care sunt reprezentate guvernul federal și guvernele regiunilor și comunităților și, ulterior, a fost publicat pe site-ul institutului federal de statistică al Belgiei și al autorităților de statistică regionale.

România: Angajamentul României privind asigurarea încrederii a fost adoptat de guvernul român în cadrul reuniunii acestuia din 9 iunie 2017[13].

Malta: Pentru guvernul Maltei, prim-ministrul a semnat angajamentul privind asigurarea încrederii în statistici la 17 mai 2018[14].

Următoarele noi angajamente „de sine stătătoare” au fost stabilite de atunci:

Cehia: Angajamentul privind asigurarea încrederii în statistici din Republica Cehă[15] a fost publicat pe 28 februarie 2018 pe site-ul autorității naționale de statistică.

---

8 http://www.statistics.gr/documents/20181/c5b9264e-815e-4f74-9955-467d14cad474 (disponibil doar în limba engleză).

9 http://www.scb.se/contentassets/bbe78b2a144143c7955b165f76fb4d52/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken.pdf și http://www.scb.se/om-scb/samordning-av-europeisk-statistik-i-sverige/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken/ (disponibile doar în limba suedeză).
A se vedea, de asemenea, paginile 28 și 29 din ***Official Statistics of Sweden– Annual report 2017*** **(Raportul anual din 2017 privind statisticile oficiale ale Suediei)**
http://www.scb.se/contentassets/fd60f41a3abc4d2c8a791e425357ba5b/ov9999_2017a01_br_x43br1802.pdf
(Descrierea angajamentului în limba engleză**).**

10 http://www.stat.si/StatWeb/en/News/Index/6458 (disponibil doar în limba engleză și în limba slovenă).

11 http://cso.ie/en/media/csoie/aboutus/documents/CoCS.pdf (disponibil doar în limba engleză).

12 https://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (disponibil doar în limbile engleză, franceză, germană și neerlandeză).

13 http://www.insse.ro/cms/files/eurostat/angajament_de_sprijinirea_credibilitatii_statisticii_oficiale_nationale.pdf (disponibil doar în limba română).

14 https://nso.gov.mt/en/nso/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx și https://msa.gov.mt/en/public_information/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx (disponibil doar în limba engleză).

15 https://www.czso.cz/csu/czso/commitment-on-confidence-in-statistics-in-the-czech-republic

Acesta reflectă dispozițiile respective din Regulamentul (CE) nr. 223/2009 și stipulează că acestea sunt deja îndeplinite de legislația în vigoare care definește activitățile serviciului ceh de statistică, în primul rând Legea nr. 89/1995 privind serviciul de statistică de stat, dar și de alte acte precum Constituția sau normele de procedură ale guvernului. Acest sistem de reglementări oferă condițiile necesare îndeplinirii tuturor principiilor Codului de bune practici al statisticilor europene privind mediul instituțional.

Cipru: Angajamentul privind asigurarea încrederii în statistici a fost aprobat de Consiliul de Miniștri la 16 octombrie 2018[16]. În plus, Consiliul a autorizat ministrul finanțelor să dea instrucțiuni directorului serviciului de statistică pentru a continua publicarea angajamentului.

Islanda, care participă la Sistemul Statistic European în calitatea sa de țară membră a Spațiului Economic European (SEE), a stabilit, de asemenea, un angajament „de sine stătător": Un document privind angajamentul privind asigurarea încrederii în statistici a fost introdus în documentele planului bugetar 2020-2024 și aprobat de Parlamentul țării[17]. În document se reafirmă că una dintre condițiile preliminare pentru încrederea în statisticile economice și sociale utilizate pentru elaborarea politicilor și pentru evaluarea impactului deciziilor guvernamentale într-un mod neutru este credibilitatea statisticilor publice. De asemenea, textul indică faptul că, pentru a menține încrederea în statisticile oficiale, este necesar să se respecte principiile Codului de bune practici al statisticilor europene. În plus, reiese că autoritatea națională de statistică, Institutul Islandez de Statistică, are asigurate independența profesională și mediul de lucru necesare pentru aplicarea acestor norme atunci când pune în aplicare noi proiecte, colectează date și prelucrează și difuzează statistici.

În încheiere, este de remarcat și faptul că, deși în afara Sistemului Statistic European, trei țări din Balcanii de Vest au adoptat în mod oficial angajamente privind asigurarea încrederii în statistici: **Albania** la 10 noiembrie 2017, **Muntenegru** la 22 februarie 2018 și **Macedonia de Nord** la 17 octombrie 2018.

3. CONCLUZIE

Pentru majoritatea statelor membre, angajamentul este intrinsec legislației naționale privind statisticile. Din rapoartele lor rezultă că obligația de a stabili un angajament duce la îmbunătățiri constante ale legislației relevante privind statisticile, în vederea unei mai bune puneri în aplicare a principiilor Codului de bune practici al statisticilor europene.

Pentru acest grup de state membre, un angajament guvernamental referitor la Codul de bune practici al statisticilor europene, necesar pentru sporirea încrederii publicului în statisticile oficiale, este respectat prin implicarea guvernelor în elaborarea legislației relevante. Mai mult decât atât, acest aspect este prezent în dispozițiile privind raportarea directă către guvern cu privire la punerea în aplicare a măsurilor care garantează respectarea principiilor Codului de bune practici al statisticilor europene.

În rândul țărilor care au stabilit angajamente „de sine stătătoare" sau sunt în curs de a face acest lucru, diferențele dintre formele alese reflectă caracteristicile specifice ale sistemului statistic național, precum și ale sistemului juridic. Este un proces îndelungat, dat fiind faptul că stabilirea angajamentului depinde de o decizie politică. Țările care încă lucrează la

[16] Decizia nr. 85.964.

[17] https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=de627e49-2146-45cb-b1eb-969072b8deac

angajamentele lor „de sine stătătoare” înregistrează progrese. Între timp, acestea au îmbunătățit și mai mult punerea în aplicare a principiilor Codului de bune practici al statisticilor europene.

În general, se poate observa că guvernele și autoritățile statistice naționale din întreaga Uniune Europeană sunt din ce în ce mai conștiente de importanța asigurării încrederii publicului în statisticile europene printr-o mai bună punere în aplicare a principiilor din Codul de bune practici. În plus, în mod evident, condițiile pentru punerea în aplicare a Codului de bune practici se îmbunătățesc treptat și durabil.